

Hr Eduard Odinets
Esimees
Õiguskomisjon
Riigikogu
Lossi plats 1a
15165 TALLINN

26.02.2024 nr 5.1-1/22

Pöördumine seoses vangistusseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga 227 SE

Pöördume Teie poole seoses Riigikogu menetluses oleva vangistusseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga 227 SE (edaspidi: eelnõu), mille kolmas lugemine on planeeritud toimuma 6. märtsil. Kuigi see eelnõu omab puutumust sideandmete töötlemisega, ei ole Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liitu (ITL) ega selle liikmetest sideettevõtjaid eelnõu välja töötamisse ja menetlusse kaasatud ega meilt eelnõule tagasisidet küsitud.

Sellele vaatamata avastasime, et eelnõuga plaanitakse muudatust, mis annab **vanglateenistusele õiguse koguda ja töödelda elektroonilise side seaduse (ESS) paragrahvis 111¹ sätestatud andmeid**. Kuna kavandatav muudatus mõjutab ITL-i kuuluvaid elektroonilise side teenuse osutajaid, esitame käesolevaga eelnõu kohta oma seisukoha.

Juhime tähelepanu, et olukorras, kus ESSi paragrahv 111¹ ei ole Euroopa Liidu õigusega kooskõlas ning riik peab selle osas tagama nõuete ELi õigusega kooskõlla viimise, pole kohane luua eriseaduste kaudu sideandmete kogumiseks ja töötlemiseks uusi õiguslikke aluseid. ITL on korduvalt juhtinud erinevate riigiasutuste tähelepanu Euroopa Kohtu mitmetele otsustele ja ka Eesti Riigikohtu 18.07.21 otsusele nr 1-16-6179 sideandmete säilitamise ja kasutamise osas ning palunud sellest tulenevalt Justiitsministeeriumil vaadata üle kogu Eesti sideandmete säilitamise ja kasutamise raamistik ESS-is ning muudes õigusaktides.

Oleme seisukohal, et uute aluste lisamisest sideandmete kogumiseks ja töötlemiseks tuleb käesolevas kontekstis hoiduda. Selle asemel tuleb sideandmete säilitamise ja töötlemise õigusnormid kuritegevuse vastu võitlemiseks Eestis tervikuna üle vaadata ning need EL-i õiguse ja Euroopa Kohtu praktikaga kooskõlla viia.

Täiendavalt juhime tähelepanu, et eelnõus jääb ebaselgeks, millisel õiguslikul alusel sideandmete kanded vangiregistrisse tekivad ning millisel õiguslikul alusel nõutakse reaajas andmete esitamist sideettevõtjatelt. Eelnõus pole vastavaid sätteid nendes küsimustes täpsustatud.

Meie hinnangul tuleb taoliste sätete lisamisel eriseadusesse arvestada ka sellega, et ühe poole õigusele peab vastama ka teise poole kohustus.

Ülaltoodud põhjustel **ei toeta ITL eelnõus sisalduvaid sätteid, mis puudutavad elektroonilise side seaduse §-s 111¹ sätestatud andmete töötlemist**. Kui eelnõu võetakse vastu kolmandale lugemisele esitatud kujul, siis tekiksid Eesti õiguskorda ebaselged normid, mille rakendamine praktikas oleks vägagi küsitav. Samuti muutuks veel keerulisemaks lahendust ootav olukord sideandmete salvestamisel ja kasutamisel.

Palume õigusselguse huvides ITL-i seisukohta edasises menetluses arvestada ning **peatada eelnõu menetlemine kuni sideandmete töötlemise regulatsiooni on tervikuna üle vaadatud ning kooskõlla viidud**. Alternatiivina eemaldada sideandmetega seonduv eelnõust ning menetleda seda muust eelnõust eraldi ehk koos sideandmete töötlemise regulatsiooni ülevaatamisega. See lahendus võimaldab eelnõu ülejäänud sisuga edasi minna.

Samuti palume edaspidi kaasata ka ITL kui planeeritakse muudatusi sideandmete töötlemises või mõjutatakse sideettevõtteid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Doris Pöld
Tegevjuht

Koopia: Justiitsminister, Õiguskantsler

Keilin Tammepärg, keilin.tammeparg@itl.ee